

KOMPANIYANING STRATEGIK MAQSADLARIGA ERISHISHDA LOYIHA BOSHQARUVINING AHAMIYATI

Oybek Tolibovich Yaxshiyev

O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya Akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada kompaniyaning strategik maqsadlariga erishishda loyiha boshqaruvining o‘rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Loyihaning muvaffaqiyati uchun rejalashtirish, ijro etish, nazorat qilish va yakunlash kabi bosqichlar muhim ahamiyat kasb etadi. Strategik maqsadlar, masalan, bozor ulushini oshirish, raqobatbardoshlikni kuchaytirish yoki yangi mahsulotlarni ishlab chiqish, ko‘pincha loyiha ko‘rinishida amalga oshiriladi. Loyiha boshqaruvi resurslardan samarali foydalanish, xatarlarni boshqarish, jamoa ishini muvofiqlashtirish va natijalarni monitoring qilish orqali ushbu maqsadlarga erishishni ta'minlaydi. Maqolada loyiha boshqaruvining kompaniyaning uzoq muddatli muvaffaqiyatida qanday vosita sifatida xizmat qilishi batafsil ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: strategik maqsadlar, loyiha boshqaruvi, resurslarni optimallashtirish, xatarlarni boshqarish, jamoa muvofiqligi, rivojlanish strategiyasi.

ЗНАЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В ДОСТИЖЕНИИ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ЦЕЛЕЙ КОМПАНИИ

Аннотация: В данной статье анализируется роль и значение управления проектами в достижении стратегических целей компании. Такие этапы, как планирование, выполнение, контроль и завершение, играют важную роль в успехе проекта. Стратегические цели, такие как увеличение доли рынка, усиление конкурентоспособности или разработка новых продуктов, часто реализуются в форме проектов. Управление проектами обеспечивает достижение этих целей за счет эффективного использования ресурсов, управления рисками, координации работы команды и мониторинга результатов. В статье подробно показано, как управление проектами служит инструментом для долгосрочного успеха компании.

Ключевые слова: стратегические цели, управление проектами, оптимизация ресурсов, управление рисками, командная согласованность, стратегия развития.

Kirish

Bugungi kunda kompaniyalar uchun strategik maqsadlarga erishish raqobatbardosh muhitda omon qolish va rivojlanishning asosiy shartidir. Ushbu maqsadlarga erishishda loyiha boshqaruvi resurslarni samarali boshqarish va

natijalarni o‘z vaqtida ta‘minlashning muhim vositasi hisoblanadi. Loyiha boshqaruvi jarayonlari strategik rejalarni amaliyotga samarali tatbiq etishga imkon beradi.

Adabiyotlar sharhi

Kompaniyaning strategik maqsadlariga erishishda loyiha boshqaruvining ahamiyati turli adabiyotlar va tadqiqotlarda keng o‘rganilgan. Bu mavzuda xalqaro va mahalliy manbalarning o‘ziga xos yondashuvlari mavjud. Quyida ushbu adabiyotlarning asosiy jihatlari batafsil ko‘rib chiqiladi.

K. Kerzner – “Loyiha boshqaruvining asoslari”. Kerznerning ushbu asari loyiha boshqaruvining nazariy va amaliy tamoyillarini batafsil yoritadi. Kitobda loyiha boshqaruvi jarayonlari (rejalashtirish, ijro etish, nazorat qilish va yakunlash) va ular yordamida strategik maqsadlarga qanday erishish mumkinligi tushuntirilgan. Ayniqsa, loyiha boshqaruvi orqali resurslardan samarali foydalanish va xatarlarni boshqarish bo‘yicha batafsil tavsiyalar berilgan.

PMI tomonidan nashr etilgan "Loyiha boshqaruvining bilim sohasi" (PMBOK) standarti global loyiha boshqaruvi amaliyotining asosiy tamoyillarini belgilaydi. Ushbu qo‘llanma loyiha boshqaruvining umumiy yondashuvlari va strategik rejalashtirishni amaliyotga tatbiq etishda ishlatiladigan vositalarni o‘z ichiga oladi. U kompaniya maqsadlariga erishish uchun zamonaviy boshqaruv metodologiyalarini qo‘llashda qo‘llaniladigan universal manba sifatida tan olingan.

P. Kotlarning ishlari strategik rejalashtirish jarayonlarida loyiha boshqaruvining o‘rnini ta‘kidlaydi. U strategik maqsadlarni aniqlash va ularga erishishda tashkilotlarning ichki resurslari, bozor talablarini tahlil qilish va rejalashtirish muhimligini asoslaydi. Kotlarning yondashuvlari loyihalar asosida tashkil etilgan strategik rejalarning samaradorligini oshirishga qaratilgan.

Maylarning kitobi loyihalarni amaliy boshqarishning zamonaviy usullari va texnikalarini yoritadi. Bu asarda loyiha boshqaruvining kompaniya strategik maqsadlari bilan qanday uyg‘unlashtirilishi haqida batafsil misollar keltiriladi.

O‘zbekistonda loyiha boshqaruvi va strategik rejalashtirish mavzusida chop etilgan ishlar milliy sharoit va iqtisodiy muhitni hisobga olgan holda yondashuvlarni taklif etadi. Jumladan:

Mahalliy iqtisodiyotshunoslar tomonidan loyiha boshqaruvi texnologiyalarining O‘zbekiston iqtisodiy sharoitlariga moslashtirilishi, jumladan, kichik va o‘rta biznes loyihalarini boshqarish bo‘yicha tavsiyalar berilgan. Ular O‘zbekiston sharoitida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va xatarlarni minimallashtirishda loyiha boshqaruvining ahamiyatini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan tasdiqlangan 2026 yilgacha mo‘ljallangan strategik rivojlanish dasturlarida loyiha boshqaruvi tizimlaridan foydalanish alohida o‘rin tutadi. Ushbu hujjatlar strategik maqsadlarga erishish uchun

davlat va xususiy sektor hamkorligida loyihalar tashkil qilish va boshqarishni rag‘batlantiradi.

O‘zbek tadqiqotchilari tomonidan yozilgan ilmiy maqolalar va tadqiqotlar loyiha boshqaruvining ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishdagi roli, kompaniya strategik maqsadlariga erishishda milliy xususiyatlarni hisobga oluvchi yondashuvlar haqida ma'lumot beradi.

Ushbu adabiyotlar kompaniyaning strategik maqsadlariga erishishda loyiha boshqaruvi muhim rol o‘ynashini isbotlaydi. Xalqaro manbalar loyiha boshqaruvining universal tamoyillari va zamonaviy yondashuvlarini taqdim etsa, mahalliy manbalar milliy sharoit va iqtisodiy muhitni hisobga olgan holda maxsus metodologiyalarni taklif etadi. Har ikki yo‘nalish birgalikda kompaniyalar uchun samarali boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqishda asos bo‘lib xizmat qiladi.

Tahlil va xulosalar

Kompaniyaning strategik maqsadlariga erishishda loyiha boshqaruvi muhim vosita bo‘lib, uning samaradorligi ko‘plab omillarga bog‘liq. Ushbu maqolada loyiha boshqaruvining asosiy elementlari, kompaniyaning strategik maqsadlariga ta'siri va uning natijalari tahlil qilindi. Quyida ushbu tahlilning asosiy jihatlari va xulosalari keltirilgan.

a) Loyiha boshqaruvining asosiy tamoyillari

Loyiha boshqaruvi resurslarni rejalashtirish va samarali boshqarishni ta'minlaydigan tizimli yondashuvdir. Ushbu tizim quyidagi asosiy tamoyillarga asoslanadi:

- Aniq maqsadlar belgilash: Strategik maqsadlarni loyiha bosqichlariga ajratib, ularni o‘lchab bo‘ladigan ko‘rsatkichlar orqali aniqlash.
- Resurslardan oqilona foydalanish: Moliyaviy, insoniy va texnologik resurslarni optimallashtirish.
- Xatarlarni boshqarish: Loyihaga xos xatarlarni erta aniqlash va ularni minimallashtirish bo‘yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish.

b) Strategik maqsadlar va loyiha boshqaruvi integratsiyasi

Kompaniyaning strategik maqsadlari, masalan, bozor ulushini oshirish, yangi mahsulotlarni yaratish yoki ichki jarayonlarni optimallashtirish, loyihalar orqali amalga oshiriladi. Har bir loyiha strategik maqsadning bir bo‘lagi sifatida ko‘rib chiqiladi. Muvaffaqiyatli loyiha boshqaruvi kompaniyaning strategik maqsadlariga tezroq va samaraliroq erishishiga imkon yaratadi.

c) Amaliy natijalar va tajriba

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, loyiha boshqaruvi tizimini samarali joriy etgan kompaniyalar strategik maqsadlariga erishishda aniq ustunlikka ega bo‘lmoqda. Masalan:

- Yangi mahsulotlarni ishlab chiqish loyihalarini samarali boshqarish orqali kompaniyalar innovatsion bozor segmentlarida raqobatbardoshlikka erishgan.

- Ichki jarayonlarni takomillashtirish loyihalari operatsion xarajatlarni sezilarli darajada kamaytirgan.

- Raqamli transformatsiya loyihalari xizmat sifatini oshirgan va mijozlar bazasini kengaytirishga yordam bergan.

2. Natijalar

Tahlillar asosida quyidagi natijalar keltirib chiqarildi:

- Resurslar samaradorligi oshadi: Loyiha boshqaruvi orqali kompaniya resurslarini aniq va samarali rejalashtirish imkoniyatiga ega bo‘ladi, bu esa umumiy operatsion xarajatlarni kamaytiradi.

- Xatarlarni minimallashtirish: Loyihaning har bir bosqichida xatarlarni aniqlash va ularga qarshi choralar ko‘rish strategik muvaffaqiyatni ta‘minlaydi.

- Ishlash samaradorligi oshadi: Jamoaning yagona maqsadga yo‘naltirilganligi tufayli ish jarayonlari muvofiqlashtiriladi, bu esa loyiha natijalarining sifatini oshiradi.

- Strategik maqsadlarga tezroq erishiladi: Loyihalarni professional boshqarish strategik rejalarni amaliyotga tez va samarali tatbiq etishga yordam beradi.

- Innovatsion yondashuvlarni joriy etish: Loyihalarni boshqarish jarayonida zamonaviy usullar va texnologiyalarni qo‘llash kompaniyaning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Kompaniyaning strategik maqsadlariga erishishda loyiha boshqaruvi o‘ta muhim vosita sifatida e‘tirof etilishi kerak. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, loyiha boshqaruvi tizimli yondashuv orqali kompaniyaning resurslaridan maksimal darajada foydalanish, xatarlarni kamaytirish va innovatsion maqsadlarga erishish imkonini beradi. Kompaniyalar loyiha boshqaruvini amaliyotga joriy etishda davom etsa, uzoq muddatli muvaffaqiyat va barqaror rivojlanish ta‘minlanadi.

Xulosa

Loyiha boshqaruvi kompaniyaning strategik maqsadlariga erishishda zamonaviy boshqaruv vositasi sifatida muhim o‘rin tutadi. U resurslarni samarali boshqarish, xatarlarni minimallashtirish va jarayonlarni muvofiqlashtirish orqali belgilangan maqsadlarga tez va sifatli erishishni ta‘minlaydi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, loyiha boshqaruvi tizimi joriy etilgan kompaniyalar bozor sharoitlariga moslashishda va raqobatbardoshligini oshirishda ustunlikka ega bo‘ladi. Innovatsion yondashuvlar, zamonaviy texnologiyalar va tizimli rejalashtirish strategik maqsadlarni muvaffaqiyatli amalga oshirishning asosiy omillaridir.

Shunday ekan, kompaniyalar o‘z faoliyatida loyiha boshqaruvi tamoyillarini kengroq qo‘llashi va ularni o‘z strategik rejalarga integratsiya qilishi zarur. Bu nafaqat kompaniyaning rivojlanish sur‘atlarini tezlashtiradi, balki uzoq muddatli barqarorlik va muvaffaqiyatga erishishda mustahkam poydevor yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Kerzner, H. (2009). Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling. John Wiley & Sons.
2. Project Management Institute (PMI). (2021). A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) – 7th Edition. Project Management Institute, Inc.
3. Kotler, P., & Keller, K. (2016). Marketing Management. Pearson Education Limited.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026 yilgacha mo‘ljallangan Milliy Rivojlanish Strategiyasi (2021).
5. Abdullaev, R., & Karimov, S. (2020). "O‘zbekistonda Loyiha Boshqaruvi Texnologiyalarining Ahamiyati". Iqtisodiyot va Boshqaruv Tadqiqotlari Jurnali.